

گزارش

به گفته کارشناسان ریشه اصلی بروز تخلف مالی

۹۲هزار میلیارد تومان در

شرکت فولاد مبارکه اصفهان اقتصاد غیرقانونی مبتنی بر شرکت‌های خصوصی است که اصل رقابت بخش خصوصی در آن جایی ندارد و چنین تخلف‌هایی در بسیاری از شرکت‌های دولتی و شبه‌دولتی که هم‌اکنون در اقتصاد ایران فعالیت می‌کنند وجود دارد.

به گزارش همشهری، گزارش تحقیق و تفحص مجلس از شرکت فولاد مبارکه اصفهان که هفته گذشته در ۳۰۰صفحه منتشر شد نشان می‌دهد در چند سال گذشته و به‌ویژه بعد از خصوصی‌سازی در این شرکت حیف و میل‌های عجیبی به ارزش ۹۲هزار میلیارد تومان انجام شده است. در طول ۲روز گذشته سهامداران فعال بورس در گروه‌ها و همچنین صفحات خود در شبکه‌های اجتماعی می‌پرسند؛ چرا در طول چند سال گذشته که این تخلف‌ها شکل گرفته حسابرسان معتمد بورس و بازرسان قانونی این شرکت در گزارش‌های خود به این تخلفات مالی اشاره‌ای نکرده‌اند؟

همشهری دیروز این پرسش را با رئیس سازمان حسابرسی در میان گذاشت، موسی بزرگ اصل در پاسخ، گفت: بخشی از این تخلفات اتفاقاً از طریق گزارش‌های حسابرسی به‌دست آمده است.

بزرگ اصل اگرچه توضیح بیشتری در این زمینه ارائه نکرد و آن را موقوف به آینده کرد اما توضیح داد: ما در حال بررسی موضوع هستیم و امیدواریم ظرف روزهای آینده در این زمینه به جمع‌بندی برسیم.

ریشه شکل‌گیری فساد

صرف‌نظر از مسئولیت حسابرسان در مورد تخلفات مالی شکل گرفته در بزرگ‌ترین کارخانه فولادساز ایران اکنون این پرسش مطرح است که ریشه شکل‌گیری چنین فساد بزرگی چیست؟ آنطور که کارشناسان می‌گویند علت اصلی بروز چنین فسادی، ساختار مالکیتی نادرست و فقدان یک اقتصاد رقابتی است زیرا مبدیانی که در شرکت‌های دولتی یا به‌عبارت بهتر در شرکت‌های خصوصی فعالیت می‌کنند چون خود در رقابت و اداره آن شرکت ذی‌نفع نیستند از یک طرف به نظام بهره‌وری تولید اهمیت نمی‌دهند و از طرف دیگر ممکن است به سمت سوءاستفاده‌های مالی حرکت کنند. این زمینه‌ها به‌ویژه در مورد شرکت‌های شبه‌دولتی یا خصوصی که نه ساختار مالکیت خصوصی دارند و نه دولتی بسیار بیشتر است؛ زیرا این شرکت‌ها نه مشمول مقررات شرکت‌های شبه‌دولتی هستند که نظارت کافی بر آنها وجود داشته باشد و نه ساختار مالکیت خصوصی دارند که مدیر آن شرکت خود به‌دلیل منافع خود، از بروز تخلف مالی در آن شرکت جلوگیری کند. این موضوعی است که مجلس نیز در گزارش تحقیق و تفحص خود به آن اشاره

و اعلام کرده است: عمده مسائل و مشکلات به‌وجود آمده در شرکت فولاد مبارکه ناشی از تغییر ساختار شرکت از دولتی به نیمه خصوصی است، که مالکیتی کاملاً مبهم مبتنی بر مدیریتی کاملاً دولتی برای این شرکت به وجود آورده است. کارشناسان نیز نظر مجلس را در مورد ریشه‌های شکل‌گیری چنین فساد بزرگی در اقتصاد ایران تأیید می‌کنند. ضمن اینکه آمارهای منتشر شده وزارت اقتصاد نیز نشان می‌دهد عملکرد اغلب شرکت‌های دولتی سودآور نیست و جمع‌زیان شرکت‌های دولتی که تقریباً

۸۰درصد اقتصاد ایران را در اختیار دارند بیش از چند صد هزار میلیارد تومان است که از یک طرف به درگیر شدن منابع بانک‌ها و از طرف دیگر به خلق تورم منجر شده است. راه‌حل کارشناسان در چنین شرایطی خصوصی‌سازی صحیح و اصولی و حرکت به سمت یک اقتصاد رقابتی است.

مکانیسم فساد آور خصوصی‌ها

غلامرضا سلامی، اقتصاددان و عضو شورای عالی انجمن حسابداران خبره ایران درباره ریشه‌های شکل‌گیری این‌گونه

همشهری ریشه‌های تخلف ۹۲ هزار میلیارد تومانی در شرکت فولاد مبارکه اصفهان را واکاوی کرد

ساختار مالکیت ریشه تخلف در فولاد مبارکه

■ موسی بزرگ اصل، رئیس سازمان حسابرسی در پاسخ به همشهری: در حال بررسی موضوع هستیم.

امیدواریم ظرف روزهای آینده به جمع‌بندی برسیم

■ غلامرضا سلامی، عضو شورای عالی انجمن حسابداران خبره: در شرکت‌هایی مانند فولاد مبارکه که عملاً دولتی یا عمومی هستند ولی با ترندهایی به‌عنوان یک شرکت خصوصی معرفی شده‌اند، زمینه سوءاستفاده مالی زیاد است

تردیدی نیست که زمینه سوءاستفاده مالی و حیف و میل در این شرکت‌ها زیاد است چرا که در این شرکت‌ها اغلب رانت‌هایی توزیع می‌شود که خود زمینه بروز تخلف است.

او با بیان اینکه شرکتی مانند فولاد مبارکه که بزرگ‌ترین تولیدکننده فولاد در ایران است از برخی انحصارها استفاده می‌کند که به افزایش سود و ایجاد زمینه‌های تخلف منجر می‌شود ادامه داد: به‌عنوان مثال قیمت تمام‌شده تولید در شرکت فولاد مبارکه خیلی کمتر از سایر نقاط دنیا است چون این شرکت از انرژی و مواد اولیه ارزان قیمت استفاده می‌کند اما محصولاتش را به قیمت دلاری می‌فروشد و این موضوع حاشیه سود این شرکت را افزایش داده و منجر به تولید سود غیرمتعارف شده است به همین دلیل تولید چنین سودی که از طریق رانت به‌دست آمده، خود تشویق‌کننده تخلف است.

سلامی با اشاره به اینکه اعطای چنین رانت‌هایی زمینه‌های بروز سوءاستفاده را فراهم می‌کند، افزود: اصولاً رانت به هر شکل ممکن در علم اقتصاد فسادآور است بنابراین برای بهینه‌شدن فعالیت شرکت‌ها و جلوگیری از فساد مالی باید اقتصاد رقابتی و ساختار مالکیتی شرکت‌ها اصلاح شود.

عضو شورای عالی انجمن حسابداران خبره با بیان اینکه راه‌حل جلوگیری از بروز چنین اتفاقی‌هایی انتخاب مسیر اقتصاد رقابتی است اضافه کرد: رقابت جلوی خیلی از مسائل از جمله رانت را می‌گیرد و در عین حال به رشد اقتصادی، توسعه و پیشرفت یک کشور منجر می‌شود ضمن اینکه فعالان اقتصادی تمام تلاش خود را می‌کنند بهره‌وری خود را افزایش دهند به‌طور مثال در یک مسابقه دوی استقامت همه تلاش می‌کنند جلوتر از دیگران قرار بگیرند. این اقتصاددان با بیان اینکه اصلاً ساختار مالکیتی نقش مهمی در عملکرد بهینه شرکت‌ها دارد توضیح داد: در واقع تفاوت زیادی می‌کند که یک شرکت از طریق رقابت فعالیت کند یا از طریق رانت‌هایی که دریافت می‌کند.

رعایت استانداردهای حسابرسی

سلامی همچنین در پاسخ به این پرسش که آیا در این زمینه حسابرس شرکت هم تخلفی مرتکب شده است یا نه؟ و چرا حسابرس قبلاً وجود چنین تخلف‌هایی را گزارش نکرده بود؟ گفت: در مورد بحث‌های حسابرسی نمی‌توان به راحتی قضاوت کرد بلکه باید همه‌جانبه‌گراش حسابرس را تک مورد بررسی قرار داد ضمن اینکه باید توجه کرد حسابرسان معیارها و استانداردهایی برای حسابرسی دارند و خیلی وارد بحث پیدا کردن قلب و سوءاستفاده‌های مالی نمی‌شوند چون بحث اصلی و تمرکز آنها بر رعایت استانداردهای حسابرسی و مبنای کار آنها نمونه‌گیری است اما این امکان هم وجود دارد که حسابرس کارش را به درستی انجام نداده باشد اما در کل قضاوت در مورد کار حسابرس بسیار سخت است.

شرکت‌هایی افزایش یافته که اصطلاحاً به آنها خصوصی گفته می‌شود. باید توجه کرد وقتی مشخص نیست شرکت متعلق به دولت است یا بخش خصوصی، عملاً بر مسائل مالی آنها نظارت دقیقی وجود ندارد، درحالی‌که در مورد شرکت‌های دولتی، دست‌کم قوانینی برای نظارت بر عملکرد آنها وجود دارد.

سایر زمینه‌های تخلف‌ساز

او با تأکید بر اینکه امثال چنین شرکت‌هایی در اقتصاد ایران زیاد اضافه کرد: به دلیل ساختار مالکیتی و نحوه اداره این شرکت‌ها

نشانه‌های انحراف و تخلف

مجلس در گزارش خود به تخلفات رخ داده در فولاد مبارکه که باعث اختلال در توزیع و تولید کالاها، سوءاستفاده‌های در فروش به دلال‌ها، ایجاد رانت و سود نامشروع و غیرقانونی برای عده‌ای خاص و ورود ضرر و زیان به سهامداران شده که نتیجه آن رانت‌های ویژه و پنهان و رشوه، اخذ پورسانت و فرار مالیاتی است که باید دستگاه قضایی به این تخلفات رسیدگی کند.

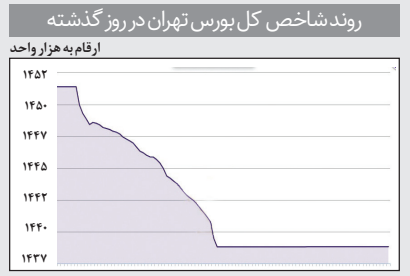
این گزارش می‌افزاید: بیشتر شرکت‌های بزرگ دارای سرمایه ترکیبی و مدیریت کاملاً دولتی هستند و مسئولیت تمام رخ داده‌ها با دولت است، اما این شرکت‌ها از دید حسابرسی و بازرسی مراجع حاکمیتی آزاد هستند.

از جمله اینکه مدیرعامل وقت فولاد مبارکه در مهرماه سال ۹۷ و در نتیجه تنش بین فولادسازان و دولت با سفارش برخی مقامات بلندپایه دولت و وزارت صمت از جمله مهدی کرپاسیان و محمد شریعتمداری انتخاب می‌شود. تا جایی که حمیدرضا عظیمیان بازنشسته وزارت راه بوده و با وجود گزارش سازمان بازرسی کل کشور مبنی بر غیرقانونی بودن رتیس‌جمهور پیشین مواجه می‌شود و در نهایت انتصاب او، با مخالفت معلمان اول و رئیس دفتر رئیس‌جمهور پیشین مواجه می‌شود و در نهایت درخواست مجلس برای برکناری او، با اعمال نفوذ اسحاق جهانگیری، محمد نهاوندیان و محمود واعظی می‌خواسته مجلس بی‌پاسخ می‌ماند.

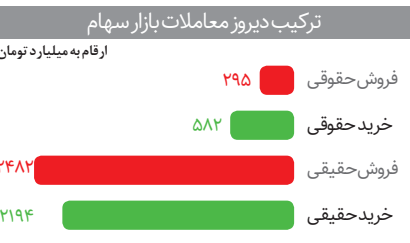
کاهش سود فولاد مبارکه به‌دلیل افزایش بهای تمام‌شده محصولات با تحمیل هزینه‌های اضافه با استفاده‌های خاص، فعالیت ارزی غیرشفاف

همیشه‌ری

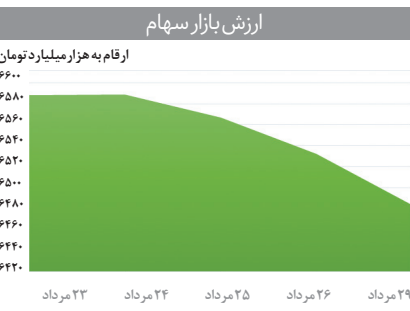
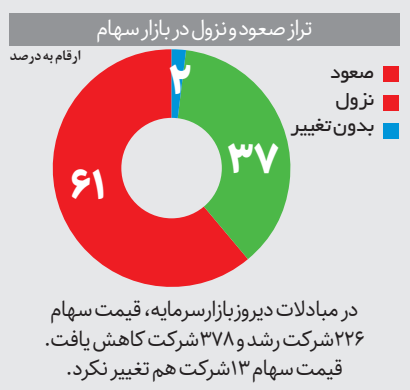
تلاش شیشه‌ای

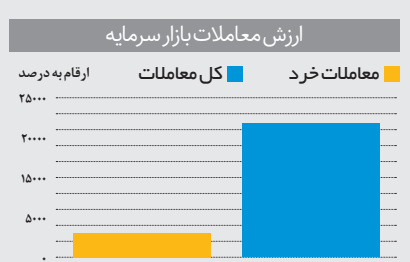
شاخص کل بورس تهران در مبادلات دیروز ۱۲ هزار و ۵۸۵ واحد، معادل ۰٫۸۷ درصد نزول کرد و به یک میلیون و ۴۳۸ هزار و ۸۱۹ واحد رسید. شاخص کل هم با ۱۶۶۷ واحد افت به ۳۹ هزار و ۴۱۰ واحد رسید.

در مبادلات دیروز بازار سهام، سهامداران حقیقی ۲ هزار و ۱۹۴ میلیارد تومان سهام خریدند اما در مقابل حجم فروش سهامداران حقیقی به ۲ هزار و ۴۸۲ میلیارد تومان رسید. سهامداران حقیقی دیروز ۲۸۸ میلیارد تومان نقدینگی از بازار سهام خارج کردند.

ارزش کل سهام شرکت‌های حاضر در بورس و فرابورس در مبادلات دیروز ۴۹ هزار میلیارد تومان نزول کرد و به ۶۴۸۳ هزار میلیارد تومان رسید. ارزش دلاری کل بازار سهام ایران با توجه به اینکه هر دلار آمریکا دیروز در بازار آزاد در محدوده ۲۹ هزار و ۵۰۰ تومان دادوستد شد، هم‌اکنون معادل ۲۲۳ میلیارد و ۱۷۰ میلیون دلار است.

در مبادلات دیروز ۲۰ هزار و ۸۱۵ میلیارد تومان اوراق بهادار در بازار سرمایه دادوستد شد که از این میزان ۲ هزار و ۷۷۶ میلیارد تومان به معاملات خرد سهام و بقیه به اوراق بدهی و معاملات عمده اختصاص یافت. این ارقام نشان می‌دهد ارزش کل معاملات خرد در دادوستدهای دیروز ۷۷۷ میلیارد تومان معادل ۲۱ درصد افت کرده است.

خبر

مجید عشقی

رئیس سازمان بورس:

جلسات کارشناسی در مورد تغییر دوباره دامنه نوسان برگزار شده و تغییر حتمی دامنه نوسان در فصل تابستان به پیشنهادهای بورس تهران فرابورس ایران درخصوص میزان افزایش دامنه نوسان و دیگر جزئیات آن وابسته است.

حسین قربانزاده

رئیس سازمان خصوصی‌سازی: الزامی برای افشای رقم قراردادهای پرسویلیس و استقلال وجود ندارد. اعلام مجموع آن کفایت می‌کند. هیچ وقت الزامی برای افشای متن قراردادهای عنوان نشده بود، بلکه با توجه به توافق سازمان بورس، وزارت ورزش، باشگاه‌ها و سازمان خصوصی‌سازی، الزام شده بود که مجموع ارقام بازیکنان و کادر فنی به‌صورت جداگانه اعلام شود.

استخدام‌های معنادار

یکی از محورهای تفحص از فولاد مبارکه که در تباطات و نیروی انسانی مربوط می‌شود که از جمله تخلفات می‌توان به استخدام اعضای هیأت مدیره، مدیرعامل، مشاوران بدون تخصص و عمدتاً بازنشسته خود شرکت اشاره کرد. افزون بر این بیش از ۲۰۰ بازنشسته هم در فاصله سال‌های ۹۶ تا ۱۴۰۰ جذب شده‌اند و در برخی انتصاب‌ها اولویت‌های سیاسی لحاظ شده و حتی واعظی، اخوندی، جهانگیری، رزم‌چینی و مقامات دیگر دولت سابق آنها را سفارش کرده‌اند.

بخش اصلی تخلفات رخ داده ناشی از مداخله دولت در نگهداری است به‌گونه‌ای که قیمت‌گذاری محصولات باعث رانت شده به‌نحوی که ایران خودرو و سایپا به‌علت مزاد بر نیاز، ورق خریداری شده از فولاد مبارکه را در فراز فروخته‌اند و تحت عنوان سود و زیان فروش مواد اولیه شناسایی کرده‌اند که بیانگر عدم کنترل دقیق میزان نیاز ایران خودرو و سایپا با میزان تولید خودرو توسط وزارت صمت یا عدم تطبیق فولاد مبارکه با سهمیه تعیین‌شده در سامانه بهین‌یاب است.

تخلف در ورزش

بخش دیگری از تخلفات مورد استناد مجلس به تخلفات در فعالیت‌های ورزشی فولاد مبارکه مربوط می‌شود و مبلغ ۲۰۱۸ میلیارد تومان در وجه صداوسیما بابت تبلیغات پرداخت شده که فاقد توجیه بوده و بودجه باشگاه سپاهان به‌صورت غیرمتعارفی افزایش یافته است. اشتغال ۱۶ نفر خارج از چارت باشگاه و پرداخت حدود یک میلیارد تومان به آنها، پرداخت پاداش نقدی مشروط به کسب نتایج مطلوب در تیم‌های ورزشی، پرداخت پول به بازیکنان بدون اینکه حتی یک بازی انجام داده باشند، پرداخت بابت گرفتن رضایت جهت نقل‌وانتقالات بازیکنان فوتبال، اعزام افراد فاقد مسئولیت به مسابقات خارجی و تحمیل بار مالی به شرکت، تعیین حق‌الزحمه و پاداش بازیکنان سپاهان با چانه‌زنی و جذب آنها با قیمت کاذب، ابهام در شیوه و مبلغ قرارداد با مربیان فوتبال تنها بخشی از ابهام‌ها در قراردادهای ورزشی باشگاه سپاهان عنوان شده است. افزون بر اینکه تیم تحقیق و تفحص مجلس به خرید کفش‌های خارجی و گران‌قیمت، پرداخت پول بابت قاچاق لباس ورزشی، خرید کت و شلوار گران‌قیمت، خرید پیراهن و کفش ورزشی با برند ادیداس برای هیأت مدیره و معاونان، خرید ۸ ساعت هوشمند سامسونگ برای مدیران هم از دیگر تخلفات عنوان شده‌اند.

نفوذ سیاستپون در فولاد مبارکه

در بخشی از گزارش تحقیق و تفحص مجلس تأکید شده که این شرکت در مواردی اقدام به عقد قرارداد با اشخاص یا مجموعه‌های وابسته به ذی‌نفعان سیاسی و اجتماعی کرده است که به‌عنوان نمونه می‌توان همسر آقای واعظی رئیس دفتر رئیس‌جمهور وقت، عباس اخوندی وزیر اسبق راه و شهرسازی و قدرت‌الله نوروزی شهردار سابق اصفهان را نام برد.

